

ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

*Л. А. Незрабецька, к.е.н., доцент; П. Ф. Крещенко, к.т.н., доцент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і
торгівлі»*

Більше десяти років здійснюється реформування системи вищої освіти в Україні, але масштабність проведених перетворень і трансформаційні процеси в соціумі не тільки не дозволяють говорити про завершеність цих змін, але і вимагають їх подальшої реалізації. Ситуація на ринку праці є такою, що фахівцю в його професійній діяльності доводиться застосовувати знання не тільки за фахом, але й в інших галузях. З часом від нього вимагатиметься постійне підвищення кваліфікації, здобуття нових знань, створення нових умінь і навичок. Тому удосконалення системи вищої освіти, одним з аспектів якого стає підвищення значення теоретичних та прикладних знань, що суттєво виражено у дисципліні «Економіко-математичне моделювання», приводить до застосування випереджальної підготовки фахівців з урахуванням прогнозованих тенденцій на ринку праці.

Основною метою вивчення дисципліни «Економіко-математичне моделювання» є формування системи знань з методології та інструментарію побудови й використання різних типів економіко-математичних моделей. Головним завданням дисципліни є вивчення основних принципів та інструментарію постановки задач, побудови економіко-математичних моделей, методів їх розв'язування та аналізу з метою використання в економіці. В дисципліні «Економіко-математичне моделювання» розглядаються концептуальні аспекти математичного моделювання економіки, оптимізаційні економіко-математичні моделі, задачі лінійного програмування та методи їх розв'язування, принципи побудови економетричних моделей, парна лінійна регресія, лінійні моделі множинної регресії, узагальнені економетричні моделі, економетричні моделі динаміки. У результаті вивчення студенти повинні оволодіти комплексом знань, умінь і навичок, що забезпечать успішне досягнення поставленої мети, а також дозволять математичними методами розв'язувати математичні моделі задач економіки, аналізувати отриманий розв'язок математичних моделей задач економіки, використовувати прикладні

програми при проведенні розрахунків на персональному комп'ютері та розробці практичних рекомендацій з прийняття управлінських рішень.

Відмітимо, що в умовах нестабільності економічної ситуації в державі, студенти випускники розраховують на високий рівень вузівської підготовки. Важливим аспектом цього процесу є посилення практичної спрямованості навчання та система фундаментальної теоретичної підготовки. Головним напрямком у підготовці фахівців є курс не тільки на професійну, але й особистісну складову, що дозволить відповідно до змін у сфері економічних відносин виявляти ініціативу, гнучкість, самоудосконалюватися і т.д. Таким чином може буде забезпечений високий потенціал випускників.

У тій же час істотним моментом навчання студентів на Заході є переважна її практична спрямованість при недостатній теоретичній підготовці, слабо вираженому соціальному аспекті [1, с. 50-53]. Зазначені особливості, на думку фахівців, не дуже сприяють успішній професійній адаптації і компетентності випускників. Таким чином, виходячи з існуючих у нашій країні умов і досвіду інших держав, немає підстав для повного застосування системи навчання, яка набула поширення за кордоном, можливо лише їх часткове чи адаптоване використання. Ринок праці України, зазнаючи певних змін, сприяє зміні вимог до фахівців, коректуванню вузами кваліфікаційних характеристик. В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій не завжди можливо підготувати студента до виконання всіх професійних завдань на конкретному робочому місці. Тому створення моделей фахівців повинно відбуватися у двох напрямках: моделі, що припускають найбільшу орієнтацію на державні стандарти і лише невеликі доповнення, які виходять від регіональних структур – вузів, роботодавців; стандартизовані моделі, орієнтовані на потреби конкретних замовників фахівців, а також на підготовку фахівців для сфер, де зміни є однією з характеристик (комунікаційні технології, фінансова сфера та ін.) [2].

Тому при формуванні компетентісного підходу до формування цінностей випускників слід увагу звернути на забезпечення якості підготовки (її відповідності тенденціям розвитку ринку праці, необхідність підготовки з нових спеціальностей, оволодіння сучасними технологіями та широким спектром додаткових знань); орієнтація на гуманістичну складову (прагнен-

ня гуманізувати індивідуалістичні, прагматичні настанови шляхом, як усебічного розвитку особистості, так і формування її соціальних якостей); взаємозв'язок фундаментальної спрямованості підготовки й орієнтації на професійну діяльність і тісний зв'язок із практикою; реалізація випереджальної підготовки (врахування прогнозованих перспектив розвитку країни); спрямованість на адаптивність, (гнучкість реагування на попит).

Завдяки зазначеним способам оптимізації навчання у вищій школі, з'являється можливість такої підготовки фахівців, яка дозволить максимально зблизити цілі суспільства й особистості.

Література

1. Субочки Дж. Альтернативи риночному університету: нові моделі предоставлення знань в рамках програм общественной деятельности / Субочки Дж. // Социология образования. – 2000. – № 7.
2. Белова Л. Интеллектуальный потенциал региона: опыт реализации / Л. Белова // Новый коллегум. – 2000. – № 5.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Н. М. Краус, к. е. н.
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Першоджерельно виробництво ідей, уявлення є вишлетеними в матеріальну діяльність та спілкування людей. Тобто виникати ідеї можуть лише у свідомості людей. Але у процесі розвитку чи розповсюдження будь-якої ідеї відбувається розподіл духовного та матеріального. Виробництво ідей стає відносно самостійним. Латентний зміст ідей університету – дає змогу більш чітко розуміти сучасні процеси формування цілісної української нації, її менталітету [1, с. 93].

Компетентнісний підхід до формування системи цінностей випускників ПУЕТ означає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань, формуванням навичок створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність випускника до виживання і стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багаточинникового соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно і комунікаційно насиченого простору [2, с. 138].

Шляхи формування ключових компетентностей студентів ПУЕТ, на нашу думку такі:

а) соціальні-економічні: вміння аналізувати економічні ситуації; формування загальнолюдських цінностей; вирішення проблемних питань; уміння спілкуватися, вести діалог, уміння зв'язно висловлювати свою думку; оперувати поняттями теорії;

б) мотиваційні: розвиток самостійності мислення; розвиток творчих можливостей; розвиток здатності та мотивації до навчання.

Основними видами професійної компетентності сьогодні називають:

- спеціальну компетентність, пов'язану з безпосередньою професійною діяльністю;
- соціальну компетентність, яка реалізується у вмінні співпрацювати, організовувати спільну діяльність колективу;
- особистісну компетентність – здатність до саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації;
- оволодіння лідерськими якостями у сукупності з харизмою;
- вміння організувати свою працю.

Професійна компетентність майбутнього фахівця, якого готує ПУЕТ, проявляється в діяльності і не може обмежуватися тільки певними знаннями, вміннями та навичками. Можна навести багато прикладів щодо студентів-відмінників, які не змогли оптимально застосувати набуті фахові знання в конкретних виробничо-управлінських ситуаціях. У зв'язку з цим, щоб бути компетентним фахівцем, мало мати фундаментальну теоретичну і практичну підготовку, а необхідно бути творчою особистісно, професійно та психологічно готовим і здатним до ефективного застосування набутих фахових знань у професійній діяльності.

В. Болотов і В. Серіков висувають три основні ланки стосовно будівництва компетентнісної моделі освіти. По-перше, це розширення в структурі навчальних програм з загальноосвітніх дисциплін міжпредметного компоненту. По-друге, утворення принципової схеми введення компетентнісних елементів в усі освітні етапи навчального плану. По-третє – створення профільної старшої школи, яка стане реальною організаційною формою реалізації компетентнісної моделі освіти. Створення такої школи надасть змогу повною мірою реалізувати освітні можливості та потреби громадян [3, с. 9].